

ข้าวพันธุ์ป้อบัง 3 มช.
(Buebang 3 Morchor)

วันที่รับรองพันธุ์ : 2 พฤศจิกายน 2563

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

ข้าวพันธุ์ ป้อบัง 3 มช. (BB 3 CMU) เป็นข้าวเจ้า ไรต่อช่วงแสง ได้จากการคัดเลือกพันธุ์บริสุทธิ์ จากข้าวพื้นเมืองท้องถิ่นจากที่สูง เริ่มจากการศึกษาและวิจัยในการดำเนินงานวิจัยเรื่องการรวบรวม ประเมินและจำแนกพันธุ์ข้าวจังหวัดเชียงใหม่ เชียงรายและแม่ฮ่องสอน ระยะเวลา 3 ปีระหว่าง พ.ศ.2556-2558 โดยในปี พ.ศ. 2556 ได้รวบรวมพันธุ์ข้าวพื้นเมืองท้องถิ่นจากที่สูงของทั้ง 3 จังหวัดคือเชียงใหม่ เชียงราย และแม่ฮ่องสอน จำนวน 150 พันธุ์ นำมาจำแนกคุณภาพพิเศษในเมล็ด รวมทั้งทดสอบการตอบสนองทางด้านสภาพแวดล้อมในการจัดการ การปลูกข้าว เช่น การจัดการปุ๋ย และในขณะเดียวกันก็ได้คัดเลือกพันธุ์บริสุทธิ์ ดำเนินการคัดเลือกจำนวน 7 ชั่วรุ่น ผลการศึกษา สามารถคัดเลือกสายพันธุ์ที่มีค่าปริมาณวิตามินอีสูงได้ (ป้อบัง 3 มช.) โดยพันธุ์ป้อบัง 3 มช. ได้คัด มาจากตัวอย่างเบอร์ 56-078 เป็นข้าวเจ้า ข้าวไร่ ซึ่งเก็บตัวอย่างมาจากชาติพันธุ์กะเหรี่ยง หมู่บ้านทีชะ ตำบลสบเมย อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอนโดยตัวเลข 3 ตามหลังชื่อพันธุ์หมายถึงเป็นการคัดเลือกพันธุ์บริสุทธิ์ (pure line selection) โดยคัดจากลักษณะที่ต้องการได้ในต้นที่ 3 และได้ศึกษาต่อโดยการปลูกศึกษาอิทธิพลของ สภาพแวดล้อมและการจัดการธาตุอาหารต่อคุณภาพวิตามินอี และการคัดเลือกพันธุ์บริสุทธิ์ เป็นระยะเวลา 5 ปี ระหว่างปี พ.ศ. 2559-2563 ประกอบด้วย การทดสอบสายพันธุ์ในแปลงเกษตรกร ทดลองในสภาพการปลูก 3 แบบ ได้แก่ พันธุ์สูงแบบข้าวไร่ พันธุ์สูงแบบข้าวนาสวน และพันธุ์ลุ่มแบบข้าวนาสวน พบว่าการปลูกในสภาพนาที่ลุ่ม มีค่าวิตามินอีสูงกว่าการปลูกบนที่สูง จนในที่สุดได้เมล็ดข้าวสายพันธุ์บริสุทธิ์ป้อบัง 3 มช.

คุณสมบัติพิเศษ

วิตามินอีในเมล็ดสูง

งานวิจัยรองรับการนำไปใช้ประโยชน์

1. Khantham C, Linsaenkart P, Chaitep T, Jantrawut P, Chittasupho C, Rachtanapun P, Jantanasakulwong K, Phimolsiripol Y, Sommano SR, Prom-U-Thai C, Jamjod S, Arjin C, Sringarm K, Berrada H, Barba FJ, Carmona FD, Nimlamool W, Ruksiriwanich W. Antioxidation, Anti-Inflammation, and Regulation of SRD5 A Gene Expression of *Oryza sativa* cv. Bue Bang 3 CMU Husk and Bran Extracts as Androgenetic Alopecia Molecular Treatment Substances. *Plants* (Basel). 2022 Jan 26;11(3):330. (น้ำมันรำข้าว)
2. Wisetkomolmat J, Arjin C, Satsook A, et al. Comparative Analysis of Nutritional Components and Phytochemical Attributes of Selected Thai Rice Bran. *Frontiers in Nutrition*. 2022 ;9:833730. (รำข้าว)
3. Ruksiriwanich W, Linsaenkart P, Khantham C, et al. Regulatory Effects of Thai Rice By-Product Extracts from *Oryza sativa* L. cv. Bue Bang 3 CMU and Bue Bang 4 CMU on Melanin Production, Nitric Oxide Secretion, and Steroid 5 α -Reductase Inhibition. *Plants* (Basel). 2023;12(3):653. Published 2023 Feb 2. doi:10.3390/plants12030653

4. Khantham, C.; Linsaenkart, P.; Chaitep, T.; Jantrawut, P.; Chittasupho, C.; Rachtanapun, P.; Jantanasakulwong, K.; Phimolsiripol, Y.; Sommano, S.R.; Prom-u-thai, C.; Jamjod, S.; Arjin, C.; Sringarm, K.; Berrada, H.; Barba, F.J.; Carmona, F.D.; Nimlamool, W.; Ruksiriwanich, W. Antioxidation, Anti-Inflammation, and Regulation of SRD5A Gene Expression of *Oryza sativa* cv. Bue Bang 3 CMU Husk and Bran Extracts as Androgenetic Alopecia Molecular Treatment Substances. *Plants* 2022, 11, 330. <https://doi.org/10.3390/plants11030330>

